

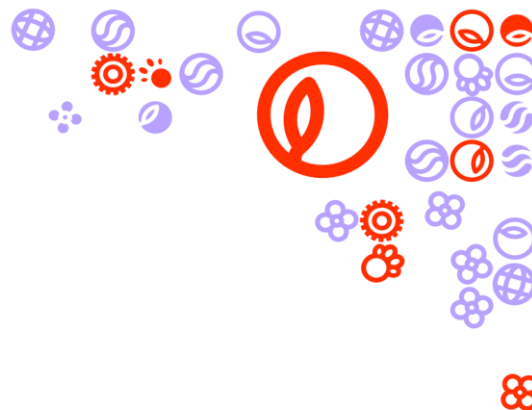

Yuverta protocol

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Datum
Versie

14 december 2022
Dit protocol is met instemming van de Ondernemingsraad vast-
gesteld door het College van Bestuur

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Begripsomschrijving kindermishandeling en huiselijk geweld.	4
3.	Verantwoordelijkheden binnen de meldcode.	7
4.	Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.	9
5.	Advies en melden bij veilig thuis.	13
 Bijlage 1 Stappenkaart		 14
Bijlage 2 Afwegingskader		15
Bijlage 3 Acute, structurele onveiligheid en Disclosure.		16
Bijlage 4 Stappenplan betekenisvolle kind participatie		18
Bijlage 5 Competenties aandachtfunctionaris		19

1. Inleiding

1.1 Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Op 1 juli 2013 is het besluit vaststelling minimumeisen verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking getreden. Dit besluit verplicht organisaties om een meldcode vast te stellen en kennis en gebruik ervan te stimuleren, dit geldt ook voor Yuverta. De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is gebaseerd op het basismodel van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De code geldt voor al het onderwijs personeel (OP) en ondersteunend en beheerspersoneel (OBP) op de locaties.

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een afwegingskader opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen. In de verbeterde Meldcode is ook de participatie van kinderen opgenomen. Het gaat hierbij om negen actiepunten, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen.

1.2 Wat staat er in de meldcode?

Een belangrijk onderdeel van de meldcode is het stappenplan. Dit stappenplan leidt je stap voor stap door het proces van signalering tot aan een eventuele melding.

De stappen maken duidelijk wat er van medewerkers wordt verwacht bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe je op een verantwoorde wijze komt tot een besluit over het doen van een melding bij Veilig Thuis; hét advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling¹. Elke stap wordt afzonderlijk toegelicht.

Voor vrijwel alle medewerkers zijn het signaleren en het bespreken van de signalen met de aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling de belangrijkste maatregelen in de meldcode. Stap 2 tot en met 5 én de stappen in het afwegingskader zijn met name van belang voor de aandachtfunctionaris, de leden van het zorg- en adviesteam en voor de betrokken leidinggevenden.

Naast het stappenplan en het afwegingskader worden begrippen toegelicht en de verantwoordelijkheden van directie en medewerkers nader omschreven. Feiten, tips en wetenswaardigheden met betrekking tot de meldcode staan in aparte kolommen vermeld.

¹ <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>

2. Begripsomschrijving kindermishandeling en huiselijk geweld

2.1 Kindermishandeling

Kindermishandeling is 'elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel'. Deze definitie is opgenomen in de Wet op de jeugdzorg. Een gangbare onderverdeling in vormen van kindermishandeling is:

- lichamelijke mishandeling
- lichamelijke verwaarlozing.
- psychische of emotionele mishandeling
- psychische of emotionele verwaarlozing
- seksueel misbruik.
- getuige zijn van (huiselijk) geweld
- eengerelateerd geweld

In de praktijk komen in een gezin waarin één of meerdere kinderen mishandeld worden, vaak meerdere vormen tegelijk voor. In Nederland zijn 3% van de jeugdigen slachtoffer van kindermishandeling.

2.2 Huiselijk geweld.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van of gepaard gaand met beschadiging van goederen in en om het huis). Onder deze begripsomschrijving vallen uitdrukkelijk ook: huwelijksdwang, eengerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking, ouderenmishandeling en seksueel geweld. Ruim 9% van de Nederlandse bevolking is slachtoffer van huiselijk geweld.

2.3 Eengerelateerd geweld

Het begrip 'eengerelateerd geweld' is de overkoepelende term voor alle vormen van dwang, psychisch en fysiek geweld om te voorkomen dat een lid van de familie een 'misstap' zet die de familie-eer in de gemeenschap kan schaden en alle geweld tegen de (vermeende) eerschender om de geschonden eer te herstellen. De volgende vormen van eengerelateerd geweld kunnen voorkomen:

- sociale controle
- psychische en fysieke mishandeling
- eermoord
- trotsmoord
- zelfmoord (gedwongen)
- huwelijksdwang
- achterlating
- huwelijksgevangenschap
- verstoting
- seksueel misbruik
- vrouwelijke genitale verminking
- genezingsrituelen en bezweringen

2.4 Mishandeling en/of geweld en de meldcode

[Seksueel misbruik in de onderwijsrelatie.](#)

Seksueel misbruik in een onderwijsorganisatie gepleegd door een medewerker ten opzichte van een leerling of deelnemer valt niet onder de meldcode. In het geval van (vermoeden van) seksueel misbruik moet er direct melding bij de schoolleider/opleidingsmanager gemaakt worden en dient [het stappenplan incidenten/issues/crisis](#) van Yuverta gevolgd te worden. Yuverta kent als onderwijsorganisatie een meldplicht bij de Vertrouwensinspecteur in geval van een vermoeden van een zedenmisdrijf gericht tegen een minderjarige leerling of deelnemer door een medewerker van de school.

[Geweld in de onderwijsrelatie.](#)

Geweld in een onderwijsorganisatie gepleegd door een medewerker ten opzichte van een leerling of deelnemer valt niet onder de meldcode. In dat geval dient direct de schoolleider/opleidingsmanager geïnformeerd te worden en dient het stappenplan incidenten/issues/crisis van Yuverta gevolgd te worden (zie link hierboven).

[Geweld tussen leerlingen studenten of deelnemers.](#)

Signalen over mogelijk gepleegd geweld tussen leerlingen, studenten of deelnemers vallen niet onder het stappenplan van de meldcode. Deze signalen moeten direct aan de schoolleider/opleidingsmanager gemeld te worden en het stappenplan incidenten/issues/crisis van Yuverta dient gevolgd te worden

[De leerling als slachtoffer, getuige of pleger.](#)

Een leerling of deelnemer kan ook als pleger of als getuige bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling betrokken zijn. In deze gevallen zijn de stappen van de meldcode wel van toepassing.

[Huiselijk geweld en kindermishandeling in relatie tot dierenmishandeling.](#)

Waar sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling is soms ook sprake van dierenmishandeling. In dat geval kan contact opnemen met het meldnummer 144 voor dieren in nood.

2.5 Meldnormen: in welke situaties moeten medewerkers melden?

Medewerkers moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In alle gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure. (kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing).
2. In alle andere gevallen waarin de medewerker meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

2.6 Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de medewerker altijd moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- acute onveiligheid
- structurele onveiligheid
- disclosure

2.7 Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een medewerker allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

2.8 Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

2.9 Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we disclosure oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisiservaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

2.10 Afwegingsvragen

Het afwegingskader (toe te passen in stap 4), bevat de vijf afwegingsvragen waarmee medewerkers bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

3. Verantwoordelijkheden binnen de meldcode

3.1 Medewerkers en de verantwoordelijkheden

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode en het afwegingskader te zetten, heeft iedere locatie een aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling. In deze paragraaf staan de verantwoordelijkheden van de directie, de aandachtfunctionaris en overige medewerkers op de locaties inzake de meldcode omschreven.

Directeuren zien erop toe dat:

- De meldcode in het zorgbeleid van de desbetreffende locaties zijn opgenomen.
- Er per locatie een aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld².

Zij dragen tevens eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de meldcode.

Schoolleiders en opleidingsmanagers:

- Schoolleiders en opleidingsmanagers nemen deskundigheidsbevordering aangaande huiselijk geweld en kindermishandeling voor aandachtfunctionarissen op in het scholingsplan.
- Bieden trainingen en/of andere vormen van deskundigheidsbevordering aan voor medewerkers, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en bijhouden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Zorgen ervoor dat de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de school.
- Zorgen ervoor dat de meldcode aansluit op de zorgstructuur van de locatie.
- Zetten zo nodig acties in gang om de toepassing van de meldcode te optimaliseren.
- Geven binnen de locaties bekendheid aan het doel en de inhoud van de meldcode.

De aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling:

- Functioneert als vraagbaak binnen de locatie voor algemene informatie over de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld.
- Heeft kennis van de stappen volgens de meldcode en het afwegingskader.
- Neemt deel aan het zorg- en adviesteam.
- Legt samenwerkingsafspraken vast met keten- of samenwerkingspartners.
- Coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling de uitvoering van de meldcode.
- Waakt over de veiligheid van de leerling/student/deelnemer bij het nemen van beslissingen.
- Neemt zo nodig contact op met Veilig Thuis.
- Neemt zo nodig contact op met centraal meldpunt incidenten van Yuverta.
- Evalueert de genomen stappen met betrokkenen.
- Ziet toe op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin.
- Ziet toe op dossiervorming en verslaglegging.

OP en OBP medewerkers op de locaties:

- Herkennen van signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld en registreren dit.
- Overleggen met de aandachtfunctionaris bij zorg over een leerling/student/deelnemer aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld.

² Een lid van het zorg- en adviesteam (ZAT) of van het intern ondersteuningsteam (IOT).

- Voeren afspraken uit die zijn voortgekomen uit het overleg met de aandachtfunctionaris of andere betrokkenen, zoals: observeren of een gesprek voeren met de ouder.
- Bespreken de resultaten van deze ondernomen stappen met de aandachtfunctionaris en eventueel andere betrokkenen.

De directie en de medewerkers zijn niet verantwoordelijk voor:

- Het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld.
- Het verlenen van professionele hulp (begeleiding) aan leerlingen/studenten/deelnemers of ouders.

3.2 De volgorde in de te nemen stappen

De stappen die in deze meldcode worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt. Het belangrijkste is dat alle stappen zijn doorlopen.

Zo zal het soms voor de hand liggen om meteen met een leerling/student/deelnemer in gesprek te gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen zal de medewerker eerst overleg voeren met een collega of met Veilig Thuis of met het centraal meldpunt incidenten Yuverta, voordat het gesprek met de leerling/student/deelnemer of ouder wordt aangegaan. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet.

3.3 Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen contact worden opgenomen met Veilig thuis. Zij maken dan een inschatting van de ernst van de situatie. In zeer ernstig dreigende situaties kan Veilig Thuis een melding overdragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. In een dergelijke situatie kan er heel snel een voorlopige ondertoezichtstelling worden gevraagd zodat de ouders (tijdelijk) het gezag niet hebben over hun kind.

In noodsituaties kan overigens ook contact gezocht worden met de crisisdienst van Veilig Thuis en/of de politie gevraagd worden om hulp te bieden.

4. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

De aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld hangt voor een belangrijk deel af van de medewerkers die met de slachtoffers, getuigen en plegers te maken hebben. Zij moeten het geweld signaleren en vervolgens ook handelen.

In de praktijk blijkt dat makkelijker gezegd dan gedaan. Veel medewerkers herkennen de signalen niet altijd en weten ook niet altijd goed wat ze moeten doen. Mede hierdoor hebben de slachtoffers van kindermishandeling of huiselijk geweld niet altijd op tijd passende hulp gekregen met soms fatale gevolgen. Kindermishandeling en huiselijk geweld zijn gezinsproblemen die alleen gestopt kunnen worden indien iemand de problemen signaleert en het gezin hulp aanbiedt. Het onderstaande stappenplan biedt hierin ondersteuning.

Stap 1: Het in kaart brengen van de signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Medewerkers die werken met leerlingen/studenten/deelnemers komen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling als eerste in actie. Zij brengen de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen (of juist ontkrachten) in kaart en leggen deze vast. Een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling kan ontstaan door eigen waarneming, bijvoorbeeld in de klas of in een oudergesprek. Natuurlijk kan het vermoeden ook ontstaan door wat een leerling/student/deelnemer of ouder zelf vertelt. Wanneer signalen wijzen op mogelijke kindermishandeling en/of geweld, gaat men snel over tot de collegiale consultatie (stap 2).

Neem bij de verslaglegging de volgende regels in acht:

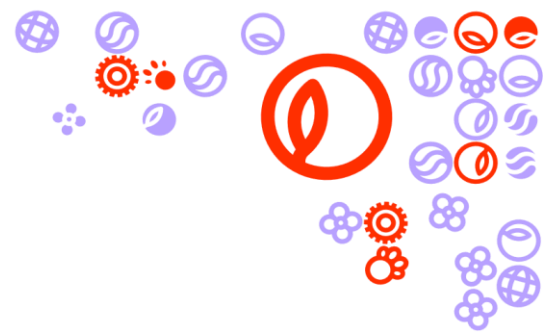
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk: leg vast wat je hebt gezien, gehoord, geroken of waargenomen.
- Wanneer er interpretaties, hypothesen en veronderstellingen worden vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een interpretatie, hypothese of veronderstelling.
- Maak een vervolgaantekening als deze later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd (ook als die derde een van de ouders is).
- Leg vast wie je hebt geraadpleegd en wat je in dit overleg hebt afgesproken.
- Bewaar de schriftelijk vastgelegde privacygevoelige gegevens zeer zorgvuldig.

In deze fase van de meldcode wordt een kindcheck uitgevoerd. Controleer:

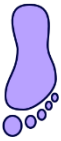
1. of er (meer) kinderen betrokken zijn.
2. onderzoek of het de ouder(s)/verzorger(s) lukt om ondanks de situatie voldoende veiligheid en verzorging te kunnen bieden en/of er hulp gewenst is.

Wanneer neem je direct contact op met de aandachtsfunctionaris?

1. Als een (minderjarige) leerling zelf hulp vraagt (disclosure).
2. Wanneer er strafbare feiten onthuld worden.

Stap 2: Collegiale consultatie

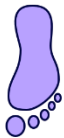

*Bespreek de signalen met de aandachtfunctionaris.
De aandachtfunctionaris consulteert deskundige collega's en vraagt zo nodig ook advies bij Veilig Thuis of meldpunt incidenten van Yuverta.*

De aandachtfunctionaris consulteert collega's binnen het Zorg Advies Team (ZAT) of het Intern Ondersteuningsteam (IOT). Ook andere collega's zoals een mentor kunnen worden geconsulteerd. Indien de aandachtfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis en het meldpunt incidenten van Yuverta. Veilig Thuis en het meldpunt incidenten van Yuverta kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis kan eveneens betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. De leerling/student/deelnemer kan hiervan dan een 'stille getuige' zijn. Het is belangrijk dat de aandachtfunctionaris alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Gesprek voeren met leerling/student/deelnemer en ouders

De aandachtfunctionaris bespreekt de signalen met de leerling/student/deelnemer en/of ouder(s). Er kan ook voor gekozen worden dat het gesprek door bijvoorbeeld een mentor of schoolleider/opleidingsmanager wordt gevoerd, eventueel samen met de aandachtfunctionaris. Wanneer hiervoor gekozen wordt, wordt het gesprek altijd met de aandachtfunctionaris voorbereid. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis of het meldpunt incidenten van Yuverta.

Zorg voor een veilige gestructureerde omgeving tijdens het gesprek.

Bereid het gesprek goed voor.

Beloof tijdens een gesprek **nooit** geheimhouding.

Bepaal vooraf het doel van het gesprek.

Luister met een open houding.

Geef aan dat de signalen serieus genomen zullen worden.

Informeer de betrokkenen over de stappen die ondernomen (gaan) worden.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door in het gesprek te informeren en informatie uit te wisselen, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Indien de zorgen herkend worden, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen³. In bijlage 4 vindt u het stappenplan participatie kind.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met leerlingen/ studenten/deelnemers en ouders, is alleen mogelijk als:

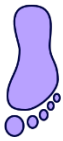
- Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling/student/deelnemer, een ouder, jijzelf of die van andere medewerkers in het geding is of zou kunnen zijn.
- Er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de leerling/student/deelnemer of ouder het contact met de school zal verbreken. Hierdoor kan de leerling/student/deelnemer niet meer voldoende worden beschermd tegen het mogelijke geweld.

Ook in deze stap is het belangrijk om alles goed te registreren.

³ Tips voor het voeren van gesprekken:
Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling" (VWS, 2018).

Stap 4: Wegen aard en ernst en bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen (of centraal meldpunt incidenten van Yuverta)

De aandachtfunctionaris weegt de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraagt altijd (opnieuw) advies aan Veilig Thuis of het centraal meldpunt incidenten Yuverta.

De aandachtfunctionaris weegt de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraagt altijd (opnieuw) advies aan Veilig Thuis of het centraal meldpunt incidenten van Yuverta. Weeg het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling op basis van:

1. de signalen
2. het ingewonnen advies (van collega's)
3. het gesprek met leerling/student/deelnemer en/of ouder(s).

Raadpleeg voordat besloten wordt altijd de vijf afwegingsvragen. In geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis of het centraal meldpunt incidenten van Yuverta raadplegen. Zij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en kunnen adviseren over vervolgstappen.

De vijf afwegingsvragen:

Meldnorm 1	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis en/of centraal meldpunt incidenten van Yuverta doorlopen
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis en/of centraal meldpunt incidenten van Yuverta doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis en/of centraal meldpunt incidenten van Yuverta doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	<i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis en/of centraal meldpunt incidenten van Yuverta doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Stap 5: Beslissen → Hulp organiseren of melden.

Het is de eindverantwoordelijkheid van de aandachtfunctionaris om samen met de leden van het ZAT of het IOT tot een gewogen beslissing te komen. Deze beslissing kan ook in overleg met de schoolleider, opleidingsmanager en/of de regiodirecteur worden gemaakt. Raadpleeg voordat besloten wordt altijd het afwegingskader.

Keuze 1: Hulp organiseren en effecten volgen.

Als op basis van de afweging in stap 4 er genoeg gronden zijn dat de leerling/student/deelnemer en zijn of haar gezin voldoende beschermd kunnen worden tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling:

- organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- meld direct bij Veilig thuis als er signalen zijn dat het huiselijk geweld niet stopt of opnieuw begint.

Met de leerling/student/deelnemer en de ouders kan gesproken worden over de verder te nemen stappen voor hulpverlening. De aandachtfunctionaris bespreekt en beoordeelt samen met het zorg- en adviesteam de hulpvraag. Ook stellen zij een aanpak vast, geven handelingsadviezen voor de bij de leerling/student/deelnemer betrokken medewerkers en adviseren over verdere hulp. Uiteraard kan hierbij advies worden gevraagd bij Veilig Thuis en/of het centraal meldpunt incidenten van Yuverta.

Keuze 2: Melden en bespreken met de leerling, deelnemer en/of ouder(s)

Kan de leerling/student/deelnemer niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling worden beschermd of zijn hier twijfels over? Doe dan een melding bij Veilig Thuis (telefoon 0800 2000).

Bespreek de melding vooraf met de leerling/student/deelnemer en/of ouders:

- leg uit waarom er een melding wordt gedaan en wat het doel daarvan is;
- vraag uitdrukkelijk om een reactie.

Van een gesprek kan worden afgezien als:

- er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling/student/deelnemer, een ouder, jijzelf of die van andere medewerkers in het geding is of zou kunnen zijn;
- er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de leerling/student/deelnemer of ouder het contact met de school zal verbreken.

Sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan van wie de informatie afkomstig is (leerling/student/deelnemer, mentor etc.).

Overleg met Veilig Thuis wat de school zelf nog kan doen om de leerling/student/deelnemer en zijn of haar gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling te beschermen.

5. Advies en melden bij veilig thuis.

5.1 Advies

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact op kan worden genomen met Veilig Thuis of het centraal meldpunt incidenten van Yuverta. Bij Veilig Thuis of het centraal meldpunt incidenten is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met leerling/student/deelnemer over de signalen. Bij het vragen van advies zet Veilig Thuis zelf geen stappen in de richting van de leerling/student/deelnemer of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager. Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme leerling/student/deelnemer-gegevens. Wel kunnen, met instemming van de adviesvrager, de contactgegevens van de adviesvrager worden vastgelegd, vooral ook met het oog op een eventueel vervolgadvisie over dezelfde casus.

Indien gewenst kan Veilig Thuis ook aansluiten bij een gesprek.

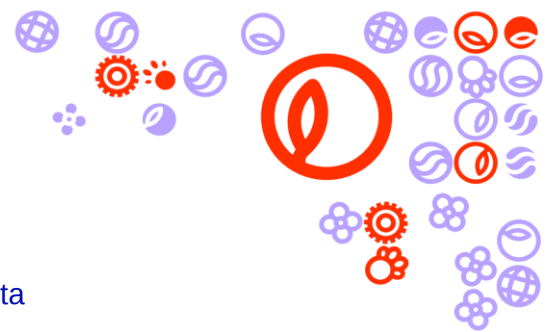
5.2 Melden

Met ingang van 1 januari 2019 is het verplicht een afwegingskader bij de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hanteren. Dit afwegingskader beschrijft wanneer en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling als een beroepsnorm en daarmee als noodzakelijk wordt beschouwd. Het doel van het afwegingskader is om de kwaliteit te verhogen van beslissingen die genomen worden door medewerkers die (vermoedens van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling signaleren.

Als er bij het volgen van de stappen van de meldcode en het afwegingskader wordt besloten tot het doen van een melding, neemt Veilig Thuis het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling over. Veilig Thuis houdt melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

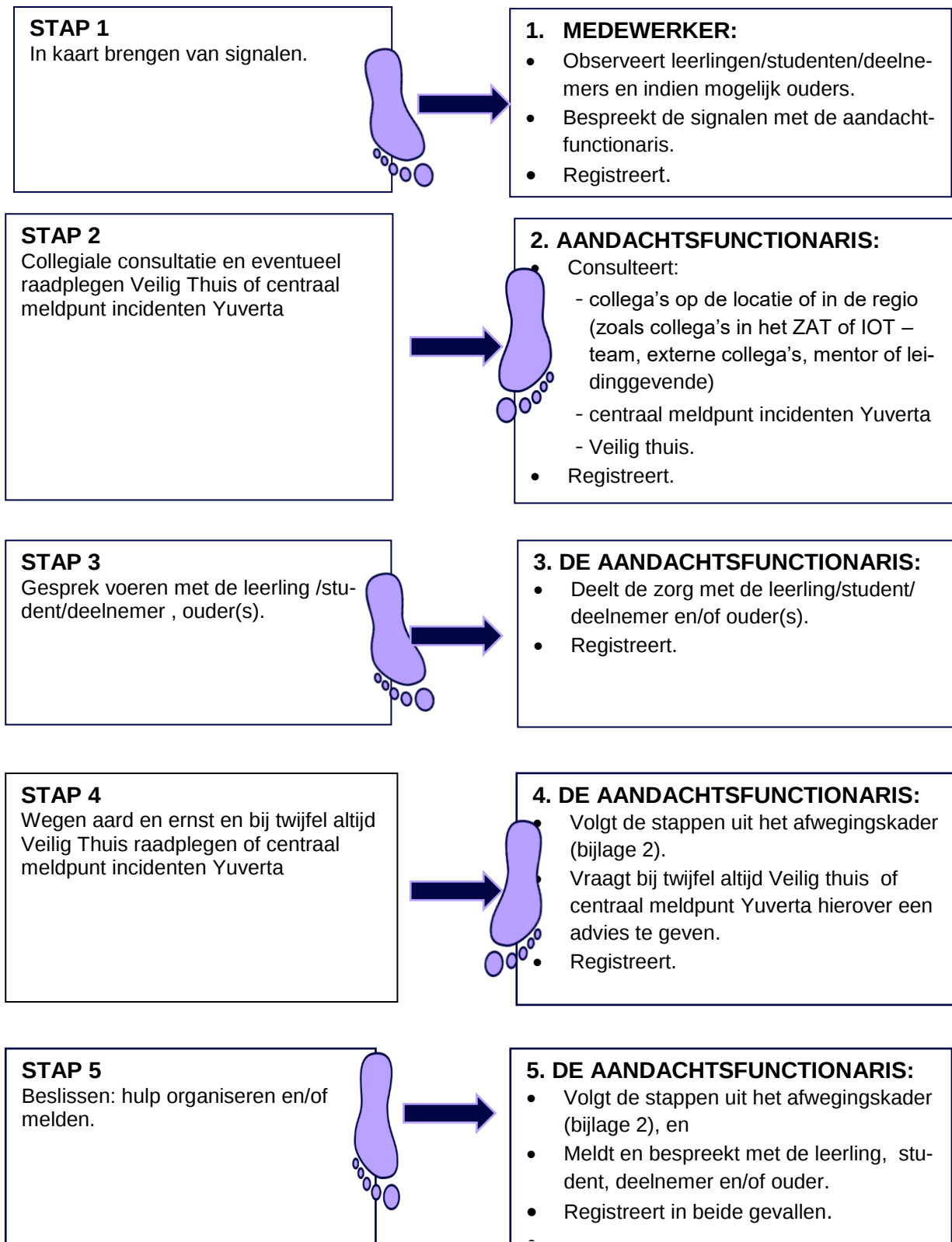
Bij een melding moet de melder leerling/student/deelnemer-gegevens verstrekken omdat Veilig Thuis anders geen acties in gang kan zetten naar aanleiding van de melding.

In principe vraagt Veilig Thuis aan een professionele melder om de betrokkenen te informeren van het doen van een melding. De manier waarop dit gebeurt kan altijd in overleg met Veilig Thuis.

Bijlage 1: Stappenkaart

Signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling bij Yuverta

Bijlage 2: Afwegingskader

Uitwerking vijf afwegingsvragen en beslissingen bij stap 4 en 5 van de meldcode

AFWEGING 1: VERMOEDEN WEGEN

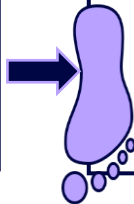
Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de meldcode doorlopen en

- A. Op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig; dossier vastleggen en sluiten.
- B. Er is een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte. → Ga verder naar afweging 2.

AFWEGING 2: VEILIGHEID

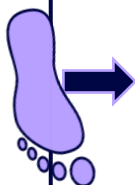
Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode schatten wij als school in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid.

- A. Nee. → Ga verder naar afweging 3.
- B. Ja of twijfel: direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

AFWEGING 3: HULP

Ben ik of iemand anders in mijn school in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

- A. Nee → melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder.
- B. Ja → Ga verder naar afweging 4.

AFWEGING 4: HULP

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

- A. Nee → melden bij Veilig Thuis.
- B. Ja → Hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem een casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

AFWEGING 5: RESULTAAT

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

- A. Nee → melden bij veilig thuis.
- B. Ja → Hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen.

Bijlage 3: Acute, structurele onveiligheid en disclosure.

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een medewerker allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kind signalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

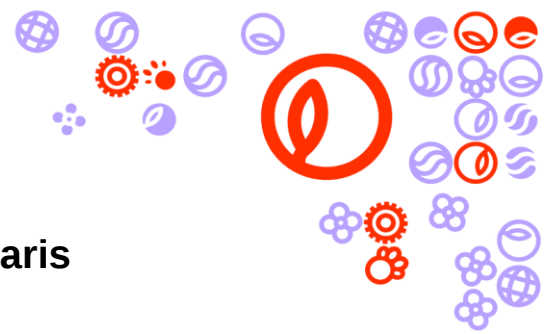
Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een medewerker om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf aan een medewerker om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-) partnerstalking, huwelijksdwang, eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bijlage 4 Stappenplan betekenisvolle kind participatie

1	Zorg voor een goede voorbereiding zodat het kind goed geïnformeerd een mening kan vormen. Kinderen hebben informatie nodig over het recht om hun mening te geven in zake die ook hen raken, over de vraag die er nu ligt en over de impact die hun mening kan hebben op de uitkomsten. Het is belangrijk dat het kind weet wat mogelijke gevolgen van participatie zijn en welke mogelijkheden er zijn om de mening te delen (zelf of via een vertegenwoordiger). Onderdeel van de voorbereiding is ook dat het kind weet wanneer, hoe, waar en met wie de communicatie plaatsvindt. Het kind heeft hier een belangrijke stem in.
2	Stel het kind in staat zijn of haar mening vrijelijk te uiten. Het uitgangspunt is dat ieder kind in staat is om zijn/haar mening te uiten. De volwassene sluit aan bij de mogelijkheden van het kind. De omgeving waar het gesprek plaatsvindt is daarbij belangrijk, maar ook de houding en vaardigheden van de volwassene.
3	Weeg de visie van het kind mee in de besluitvorming: geef passend gewicht aan de mening van het kind. Bekijk per kind naar de mogelijkheden van participatie. Neem de mening van het kind serieus en zorg ervoor dat het een belangrijke rol speelt in de besluitvorming. Bij het wegen van de mening van het kind in de besluitvorming wordt rekening gehouden met de capaciteiten van het kind.
4	Koppel terug wat met de mening van het kind is gedaan. Onderdeel van het participatieproces is dat het kind geïnformeerd wordt over de beslissing en de rol die de mening van het kind in de besluitvorming heeft gespeeld. Het integreren van terugkoppeling aan het kind is een goede check of de mening van het kind voldoende is meegewogen. Bovendien is terugkoppeling van groot belang voor het kind zodat het kind zich serieus genomen voelt, weet waarom de beslissing zo genomen is (ook als anders is beslist dan wat het kind voor ogen had) en kan reageren op de beslissing.
5	Stel het kind in staat om in verweer te komen tegen een beslissing. Het is belangrijk dat kinderen weten welke klacht-, bezwaar- en beroepsprocedures er beschikbaar zijn als zij vinden dat zij onvoldoende gelegenheid hebben gekregen om hun mening te geven of onvoldoende is meegewogen.

Bijlage 5 Competenties aandachtsfunctionaris

Inleiding

De aandachtsfunctionaris is zich bewust dat huiselijk geweld/ kindermishandeling voorkomt en erkent dat hij/zij een verantwoordelijkheid heeft in de aanpak daarvan. Een voorwaarde om adequaat te kunnen reageren, is dat de beroepskracht zich daarbij bewust is van zijn mogelijkheden, beperkingen en dilemma's. De aandachtsfunctionaris wordt geacht om te beschikken over de competenties uit de eigen beroepsgroep. Daarvoor dient de aandachtsfunctionaris over de volgende bekwaamheden te beschikken:

Kennisdrager meldcode

De competentie kennisdrager meldcode omvat de bekwaamheid om:

- de bedoeling en achtergronden van de meldcode uit te kunnen leggen aan collega's;
- de werkwijze van lokale netwerkpartners, inclusief Veilig Thuis/centraal meldpunt incidenten van Yuverta, uit te kunnen leggen aan collega's.

Kennisdrager juridisch kader

De competentie kennisdrager juridisch kader omvat de bekwaamheid om:

- de juridische aspecten van de meldcode uit te kunnen leggen aan collega's, inclusief regels rond documenteren en verantwoorden;
- de juridische mogelijkheden rond informatiedelen uit te kunnen leggen aan collega's.

Adviseren en begeleiden

De competentie adviseren en begeleiden omvat de bekwaamheid om:

- collega's bij een vermoeden van huiselijk geweld van informatie en advies te voorzien, zodat zij weten hoe te handelen directie en beleidsverantwoordelijke adequaat te adviseren over de implementatie van de meldcode;
- in staat te zijn om collega's te ondersteunen bij het doorlopen van de stappen van de meldcode, inclusief het monitoren van de situatie na het doorlopen van de stappen van de meldcode;
- waar nodig collega's in contact brengen met de juiste personen/ instanties.

Organiseren

De competentie organiseren omvat de bekwaamheid om:

- middelen doeltreffend en effectief inzetten;
- goed geïnformeerd te zijn over de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de meldcode, de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen op dit terrein, en deze kennis doeltreffend en efficiënt te benutten voor de eigen functie en organisatie;
- de uitgangspunten van de taakomschrijving in de praktijk toepassen.

Communicatie

De competentie communicatie omvat de bekwaamheid om:

- met collega's een werkrelatie aan te gaan dan wel te onderhouden op basis van wederzijds begrip, empathie en vertrouwen;
- collega's ondersteunen in hoe ze relevante informatie kunnen bespreken met de ketenpartners en directbetrokkenen;
- collega's ondersteunen hoe ze met diverse leerlingen/studenten/deelnemers en/of ouders met verschillende culturele achtergronden om kunnen gaan.

Samenwerken

De competentie samenwerken omvat de bekwaamheid om:

- ervoor te waken dat de integriteit van de betrokkenen wordt geborgd;
- met professionals van verschillende achtergronden en persoonlijkheden kunnen samenwerken om hen beter te laten samenwerken;

Professionaliteit

De competentie professionaliteit omvat de bekwaamheid om:

- op een eerlijke, betrokken wijze uitvoering geven aan de functie van aandachtsfunctionaris, met aandacht voor de bijbehorende rechten en plichten;
- ervoor waken dat de integriteit van de betrokkenen wordt geborgd;
- adequaat professioneel gedrag te demonstreren bij de taakuitoefening;
- op sterke en zwakke kanten in het eigen functioneren als aandachtsfunctionaris te reflecteren en daardoor sturing te geven aan het eigen leerproces;
- verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen professionele groei als aandachtsfunctionaris, met als doel verdere ontwikkeling en continu leren als professional;
- te reflecteren op het eigen handelen als aandachtsfunctionaris, in relatie tot de eigen gevoelens en cognities;
- te reflecteren op de invloed van eigen attitude, normen en waarden op het handelen als aandachtsfunctionaris.

Aanspreekpunt

De competentie aanspreekpunt omvat de bekwaamheid om:

- makkelijk benaderbaar zijn voor collega's;
- organiseren van goede bereikbaarheid voor collega's en organiseren dat bij collega's bekend is wanneer en hoe ze de aandachtsfunctionaris kunnen bereiken;
- een open houding hebben ten opzichte van de zorgen, angsten en moeilijkheden.